

Гнатюк Я. С.

ORCID: 0000-0003-1340-1922

кандидат філософських наук,

доцент кафедри філософії, соціології та релігієзнавства

Прикарпатський національний університет

імені Василя Стефаника

м. Івано-Франківськ, Україна

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАТИВНА ФІЛОСОФІЯ: ДИЗ'ЮНКТИВНИЙ СИНТЕЗ СХОДУ І ЗАХОДУ

Ключові слова: комунікація, комунікативна філософія, Схід, Захід, культурно-предикативний аналіз філософських текстів.

У модерному філософському дискурсі можна виокремити цілу низку методологічних підходів до побудови міжкультурної філософії як різновиду модифікованої історико-філософської теорії. Найважливішими серед них вважаються міжкультурна філософія як діалог філософських культур, міжкультурна філософія як філософська герменевтика, міжкультурна філософія як філософська компаративістика і міжкультурна філософія як філософська комунікативістика [1, с. 209]. Остання має статус міжкультурної комунікативної філософії.

Під міжкультурною комунікативною філософією розуміється побудова історико-філософської теорії як комунікативної системи засобами логіко-методологічної комунікації. У ній внутрішній аспект історико-філософської теорії має першість перед зовнішнім. А зовнішня історико-філософська теорія задає її контекст, перебуваючи з нею у комунікативній взаємодії. Внутрішня історико-філософська теорія вивчає зміни мови, концептуального каркасу і логіки побудови та розвитку міжкультурної комунікативної філософії. Зовнішня ж історико-філософська теорія досліджує культурні й соціальні чинники структурних змін міжкультурної комунікативної філософії [2, с. 9]. Вони слугують складниками культурно-історичної реконструкції розвитку модифікованої історико-філософської теорії.

Сама ж логіко-методологічна комунікація інтерпретується як логіко-методологічний аспект міжкультурної комунікації. Логічний аспект характеризує інформаційну взаємодію між двома логічними культурами: новою і відомою, а методологічний – між двома методологічними культурами: досліджуваною і дослідницькою. Новою логічною культурою називається обсяг суб'єкта, відомою – обсяг предиката. Нова логічна

культура є носієм нового знання, а відома – відомого. На початку логічної комунікації нова і відома логічні культури перебувають у ситуації пізнавальної нерівності, яка згодом вирівнюється і комунікація припиняється. З новою і відомою логічними культурами взаємозамінюються досліджувана і дослідницька методологічні культури. Вони виконують комунікативні ролі одна одної у ході логіко-методологічної комунікації. Логіко-методологічна комунікація узагальнюється у понятті історико-філософського культурно-предикативного аналізу.

Історико-філософський культурно-предикативний аналіз – це дослідження комунікативної специфіки тверджень мови історико-філософської теорії засобами логіки філософських міркувань і методології історико-філософської міжкультурної комунікації задля синтаксичної побудови теорії міжкультурної комунікативної філософії як наукової системи та перевірки коректності цієї побудови. Відповідно логікою філософських міркувань вважається філософська мова логіки модифікованого суб'єктно-предикативного наративного дискурсу, синтаксично побудована як числення імен, у якому імена функціонують у статусі мовних еквівалентів філософських понять. У цьому модифікованому наративному дискурсі послуговуються не простими суб'єктами і предикатами (суб'єктами і предикатами у звичному розумінні), а складними, внутрішня структура яких є відношенням між модифікованими функціями (простими суб'єктами чи предикатними термінами) та їхніми модифікованими аргументами (такими філософськими поняттями, як категорії, екзистенціали чи концепти). Складні суб'єкти і предикати концептуально еквівалентні з модернізованою стандартною пропозиційною функцією.

Логіка філософських міркувань існує в єдності з методологією історико-філософської міжкультурної комунікації. Названа методологія розуміється як інформаційна взаємодія досліджуваної і дослідницької філософських культур та зіставляється із типологією історико-філософського процесу, поєднуючи комунікативний принцип із типологічним. Кожний інший чи наступний історичний тип філософії постає дослідницькою філософською культурою щодо попереднього, який називається досліджуваною філософською культурою.

Досліджувана філософська культура може набувати статусу філософських традицій Сходу, а дослідницька філософська культура – філософської мудрості Заходу, сама ж комунікативна взаємодія між ними – диз'юнктивного синтезу. При цьому диз'юнкція аж ніяк не зводиться до кон'юнкції. Вона й далі залишається саме диз'юнкцією, бо супроводжує розгалуження у мережевій схемі раціональності [3, с. 228–229]. У диз'юнктивному синтезі розподілені галузки перетворюються на розпочаті мережі. Тож у комунікативній взаємодії філософських культур Сходу і Заходу їхня автономність зберігається. Вони самі при цьому збагачуються смислами одна одної та модифікуються.

Застосування методу історико-філософського культурно-предикативного аналізу у сходознавчих історико-філософських дослідженнях відкриває нові перспективи для логіко-методологічної комунікації, переопишу традиційних словників філософії Сходу та творення їхніх модерних аналогів у філософії Заходу. У цьому концептуальному конструюванні важливе місце посідає диз'юнктивний синтез, який допомагає зберегти автономність мислення певної філософської культури, як східної, так і західної, й водночас дає змогу її трансформувати. Збереження колишнього філософського досвіду і відкритість новому філософському експериментуванню, у якому філософське мислення збігається з уявним експериментуванням, є відмітними ознаками історико-філософського культурно-предикативного аналізу.

Література:

1. Дроботенко М. О. Інтеркультурна філософія: до визначення поняття. Гілея: Науковий вісник: збірник наукових праць. Гол. ред. В. М. Васькевич. Київ: ПП «Гілея», 2017. Вип. 118 (3). С. 208–211.
2. Гнатюк Я. С. Комунікативний потенціал культурної предикації. Івано-Франківськ: Вид.-во «Лілея-НВ», 2019. 304 с.
3. Делёз Ж. Логика смысла. Москва: Академический Проект, 2011. 472 с.

UDC 130.2:316.7

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-283-1-80>

Danylova T. V.

ORCID: 0000-0002-0297-9473

PhD in Philosophy, Associate Professor, Visiting Professor

Institute of Ethnology and Cultural Anthropology

of the University of Lodz

Lodz, Poland;

Senior Researcher at the Laboratory of Methodology of Psychosocial and Political-Psychological Research

Institute for Social and Political Psychology

of National Academy of Sciences of Ukraine

Kyiv, Ukraine

ADMIRING BEAUTY: A JAPANESE VIEW OF NATURE

Key words: Japan, nature, Zen Buddhism, wabi sabi, beauty.